

حذف قولنامه‌ها؛ جنگ بازمین خواری و دلال‌ها

صفحه ۸

روزنامه خبری تحلیلی، دانشگاهی، صبح ایران
صدای نخبگان، نگاه جوانان

۱۶ صفحه
۵۰۰۰ تومان

شماره مسلسل ۴۶۱۲
شبه ۶ خرداد ۱۴۰۲
۷۲ دیفنده ۱۴۴۴
۲۰۲۲ می ۲۷
شماره ۳۸۷۴

www.fdn.ir | Sat | 27 May 2023 | vol.15 | No. 3874 | 16 Pages

فرهنگستان

آمریکا و اتحادیه اروپا در پاییز ۱۴۰۱ برای تهران خواب براندازی دیده بودند، ولی حالا واسطه محترم دیگری را به میدان فرستاده‌اند

بازگشت غرب به کانال سلطان

متن کامل یک نشست علمی درباره VODها با حضور ۲ استاد دانشگاه
۲ مدیر شبکه نمایش خانگی و ۲ مدیر ساترا

VAR شبکه نمایش خانگی کجاست

۱۵، ۱۶، ۱۳، ۱۲

معاون تحقیقات، فناوری و نوآوری دانشگاه آزاد:

راه نجات دانشگاه اقتصاد دانش بنیان است

۸، ۶

ریشه برخی نقدهای ساده انگارانه به طرح قوه قضائیه کجاست؟

معضل فهم پیچیدگی‌های مسأله حجاب

۱۶

یادداشت

سیاستگذاری ما وطنری به نام «تغییر طالبان»

از تحلیل و فهم طالبان عاجز بودند، امروز نیز در درک واقعیت‌های منطقه‌ای همان عجز و ناتوانند. طالبان به خوبی به این نکته پی برده است که برای به رسمیت شناخته شدن حکومتش در عرصه بین‌الملل، ابتدا باید در منطقه و جاهت پیدا کند و به رسمیت شناخته شود. ماجراجویی‌های احمقانه طالبان، پرونده به رسمیت شناخته شدن آنها را برای همیشه به پایگانی تاریخ خواهد فرستاد، بنابراین این کشور نه توان جنگ را دارد و نه آن را به نفع خود می‌بیند.

۵- تداوم تقابل این دو دیدگاه درباره افغانستان، همچون دو سال گذشته، منافع ملی ایران را پیش پای طالبان ذبح می‌کند. اگر رویکرد جریان نخست که با کلبه‌دوازه تغییر طالبان به استقبال تحولات افغانستان رفت و اکنون به خطر جنگ رسیده است درست بود و منافع ملی را تامین می‌کرد، برای دریافت حقیقه نیاز به هشدار بالاترین مقام اجرایی کشور نبود. واضح است که این مسیر انحرافی، تامین کننده منافع تهران نیست، بنابراین لازم است بلندگوهای پرسر صدا و عمدتاً ناآشنا به تحولات بین‌الملل که در پی هر رخدادی در برابر طالبان، ایران را متهم می‌کنند، خاموش شوند.

۶- موضع رسمی ایران در مواجهه با تحولات افغانستان واضح است. تهران به هیچ عنوان حاضر به به رسمیت شناختن طالبان بدون تشکیل دولتی متکثر از همه اقوام افغانستانی و قبول برخی تعهدات دیگر در حوزه مسائل امنیتی نیست. با وجود تلاش‌های جریان «تغییر طالبان»، نه تهران قصدی برای تغییر موضع خود دارد و نه به نظر می‌رسد طالبان علاقه‌ای به مشارکت سایر اقوام در دولت داشته باشد؛ چراکه اگر چنین نبود، تیرماه سال گذشته در نشست علمای افغانستان، رهبر طالبان مردم را به اطاعت محض از رهبری خود فراموشی خواند و در قطعنامه پایانی نشست نیز مردم بر بیعت با امیرالمومنین! و اطاعت از وی دعوت و مخالفان به سکوت یا تهدید به سرکوب فراخوانده نمی‌شدند. طالبان نمی‌تواند سایر اقوام موجود در افغانستان را به رسمیت شناسد و از کشورهای منطقه انتظار داشته باشد که آنها را به رسمیت بشناسند. با وضع موجود این گروهک باید دهه‌ها در آرزوی به رسمیت شناخته شدن باقی بماند. البته اگر با شیوه فعلی نتواند حکومت را برای دهه‌ها در اختیار داشته باشد.

برای اثرگذاری بر افکار عمومی و آماده‌سازی پذیرش طالبان از سیر و سلوک و ویژگی‌های منحصر به فرد طالبان بگویند.

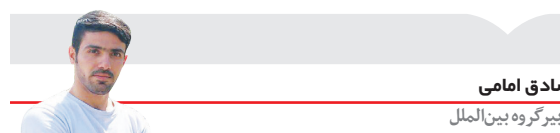
۳- تقابل این دو جریان - که برای هر دو منافع ملی ایران و افغانستان اهمیت داشت - ادامه دار بود تا اینکه رهبر انقلاب در ششم شهریورماه سال ۱۴۰۰ در دیدار با رئیس‌جمهور و اعضای دولت جدید، موضع ایران را طرفداری از «ملت افغانستان» خواندند. این موضع، عملاً پرونده تعجیل برای به رسمیت شناخته شدن طالبان را از دستورکار خارج کرد. چند روز بعد با تشکیل کابینه موقت طالبان (۱۸ پشتون، دو تاجیک و یک ازبک) و پس از آن تعطیلی مدارس متوسطه دخترانه، واقعیت تغییر طالبان برای افکار عمومی عیان شد. ایران حاضر نبود حکومت این چنینی را به رسمیت بشناسد و به صورت رسمی نیز اعلام کرد تنها وقتی حکومت جدید طالبان را به رسمیت می‌شناسد که دولت فراگیر با حضور همه اقوام تشکیل شود. با وجود این موضع رسمی و تأکید چندباره آن از سوی دستگاه دیپلماسی ایران، همچنان از ایران دو صدای متفاوت به کابل مخابره می‌شود. همین امر باعث شده است طالبان در برابر ایران، جسارت بیشتری به خرج دهد؛ چراکه می‌داند در تهران، رویکرد واحدی در مواجهه با آنها وجود ندارد.

۴- اواخر اردیبهشت سال جاری سید ابراهیم رئیسی، رئیس‌جمهور کشورمان به هیات حاکمه افغانستان درباره حقیقه ایران هشدار داد. اگرچه با توجه به عدم وجود علانیت در کابل، بهتر بود این هشدار توسط فرد دیگری به طالبان داده می‌شد اما پس از این هشدار و اظهارات وزیر امور خارجه، جریانی که از «تغییر طالبان» می‌گفت کلبه‌دوازه جدیدی را ساخته و پرداخته کرده‌اند و از «خطر جنگ!» با طالبان سخن گفته‌اند. این تداوم همان ادبیاتی است که در دولت قبل عده‌ای خواهان مداخلات تهران در برابر واشنگتن به دلیل نگرانی از خطر جنگ بودند. به نظر می‌رسد این جریان صدای نسبتاً بلندی نیز دارد که حتی وزیر امور خارجه نیز از آن متأثر شده است و به خطا می‌گوید: «ما نمی‌خواهیم خاطره تلخ مزارشرف تکرار بشود». این دقیقاً همان موضوعی است که هواداران به رسمیت شناخته شدن طالبان این روزها بر طبل آن می‌کوبند و از این طریق می‌خواهند تهران همچنان در برابر طالبان مداخلات کند. آنها همان طور که دو سال قبل

شود. برای چرایی رسیدن به این نقطه، باید کمی به عقب‌تر و حدود یک‌سال پیش از روی کار آمدن طالبان در ایران بازگشت.

۱- از ماه‌ها پیش از سقوط کابل و به قدرت رسیدن طالبان، کلبه‌دوازه «تغییر طالبان» در فضای رسانه‌ای ایران ترویج یافت و فراگیر شد. اینکه این کلبه‌دوازه خروجی کدام اتاق فکر بود، چندان واضح نیست و امروز نیز کسی حاضر نیست به میدان بیاید و مسئولیت خلق این کلبه‌دوازه را برعهده بگیرد. درحالی که در ایران جریانی از تغییر طالبان سخن می‌گفت و در تأیید آن فهرست بلندبالایی ساخته و پرداخته شده بود، ذبیح‌الله مجاهد، سخنگوی طالبان ۱۶ تیرماه ۱۴۰۰ در یک نشست مجازی که نگارنده نیز در آن حضور داشت، «تغییر طالبان» را به افزایش سن طالب و به تبع آن پخته‌تر شدن شان و همچنین توسعه روابط با کشورهای جهان محدود کرد. اثرات طراحی کلبه‌دوازه تغییر طالبان پس از روی کار آمدن طالبان دامان ایران را گرفت. خروج آمریکا از افغانستان به قدری برای واشنگتن خفت‌بار بود که حتی «فرانسسیس فوکویاما» صاحب نظریه «پایان تاریخ» و در بگاه «جهان پیش رو» مایوسانه از «رویگردانی» آمریکا از جهان و «پایان دوران [هژمونی] آمریکا» نوشت اما در ایران که سال‌ها برای چنین اتفاقی لحظه‌شماری می‌شد، شکست آمریکا به حاشیه رفت و یک دو قطبی مضر اجتماعی حول «تغییر طالبان» شکل گرفت. دو سال از حضور طالبان در قدرت گذشته است، چرا مبدعان تغییر طالبان که با این طراحی، قدرت نرم جمهوری اسلامی را حداقل در بین مهاجران افغانستانی تضعیف و هزینه سنگینی را به تهران تحمیل کرده‌اند، روزه سکوت گرفته‌اند و حاضر به توضیح در این باره نیستند؟

۲- این جریان البته مخالفان سرسخت و آینده‌نگری هم در داخل داشت. برخلاف جریان نخست که به دنبال به رسمیت شناختن فوری طالبان بودند، جریان دوم نه تنها تغییر طالبان را باور نداشت که به رسمیت شناختن فوری این گروه را در تعارض با منافع ملی می‌دید و معتقد بود پیش از هر چیز باید تضمین‌هایی از طالبان درباره امنیت مرزها، حقیقه ایران از هیرمند، عدم اقدام از خاک افغانستان علیه ایران و تأمین امنیت پیروان مذاهب مختلف از جمله شیعیان افغانستان اخذ کرد. در مواجهه با این منتقدان، بلندگوهایی در ایران فعال شدند تا

صادق امامی
دبیر گروه بین‌الملل

حسین امیرعبداللهیان، وزیر امور خارجه کشورمان روز پنجشنبه در بخشی از اظهاراتش در حرم امام خمینی (ره) به مسأله افغانستان اشاره کرد. بخشی از اظهارات وزیر امور خارجه درباره به رسمیت شناختن طالبان که مشروط به تشکیل دولتی فراگیر در کابل شده است، پیش از این بارها و بارها از سوی او و وزارت امور خارجه عنوان شده بود. امیرعبداللهیان در موضوع حقیقه - که در دو سال گذشته در مواجهه با آن مداخلات می‌شد - متأثر از بحران سیستم و هشدار اخیر رئیس‌جمهور به طالبان، صریح‌تر سخن گفت. او خطاب به طالبان گفت: «حل مشکل حقیقه از طریق بیانیه سیاسی نیست. از طریق اقدام حقوقی در چهارچوب عهدنامه ۱۳۵۱ است.» موضوع سومی که وزیر امور خارجه به صورت جدی درباره آن به طالبان هشدار داد، درگیری‌های مرزی بود. این رویکرد برخلاف رویه سابق وزارت امور خارجه بود که پیش‌تر در پاسخ به درگیری‌های مرزی یا آن را ناشی از «عدم آشنایی مرزبانان هیات حاکمه سرپرستی طالبان» می‌خواند یا اینکه از حل شدن موضوع پس از هماهنگی مرزبانان دوطرف خبر می‌داد. این بار اما او به صراحت درگیری‌های مرزی را «یک عامل نگرانی» ایران خواند: «درگیری‌های مرزی پراکنده‌ای که در ماه‌های گذشته در مرز ایران و افغانستان به وقوع پیوسته، یک عامل نگرانی است.» برآیند این اظهارات نشان می‌دهد تهران پس از گذشت دو سال قصد دارد رویکرد خود را در مواجهه با همسایه شرقی‌اش تغییر دهد و قاطعانه‌تر با کابل سخن بگوید. اما سوالی که در این بین ذهن هر پرسشگری را به خود معطوف می‌دارد، این است که چرا پس از دو سال تهران به چنین تصمیمی رسیده است؟ هر سه موضوعی که وزیر امور خارجه به آن اشاره کرده است، باید از دو سال پیش به صورت جدی در دستورکار ایران قرار می‌گرفت، نه اینکه حالا که بخشی از سیستم به دلیل عدم پایبندی طالبان به قرارداد ۱۳۵۱ به مرز بحران بی‌آبی رسیده است و در مرز اقدامات ماجراجویانه‌ای انجام می‌گیرد، به طالبان هشدار داده

روایت سال‌های جنگ

رادیومضمون

کاری از گروه یادگست‌های همیشه در میان

روزنامه فرهیختگان

فصل جدید رادیو مضمون منتشر شد | @radiomazmoon

مضمون